

Hälsning

FRÅN FÖRSAMLINGSFAKULTETEN • 1/2022



Guds ord bär
inte bojor

Utan bojor – trots ihärdigt försök

Av Daniel Johansson, lektor i Nya testamentet på FFG.

Ännu har ingen lyckats sätta bojor på Guds ord.

Lsin strävan att göra alla medborgare lojala mot kommunistpartiet har Kina aviserat en ny, statlig bibelöversättning. Av vad som framkommit hittills får projektet betraktas som unikt. Thomas Jefferson, USA:s grundlagsfader och dess tredje president, klippte och klistrade ihop en framställning av Jesu liv som utslöt det övernaturliga, Jesu mirakel, hans uppståndelse och hans gudom, den s.k. Jefferson Bible. Men Xi Jinping avser att gå mycket längre. Bibeln ska redigeras så att den överensstämmer med kommunistpartiets ideologi. Ett läromedel för kinesiska gymnasieelever kan ge en föraning om vad som är att vänta. Berättelsen om Jesus och äktenskapsbryterskan (Joh 8:1–11) slutar så här: ”När folket försvunnit stenade Jesus syndaren till döds och sade: Även jag är syndare men om lagen endast kunde verkställas av män utan skuld då skulle lagen vara död.” (Se t.ex. blogg 22/12 2021 www.ljusioster.se).

Huruvida regimen går i land med det enorma projektet innebär att bearbeta hela Bibeln i enlighet med kommunistpartiets ideologi återstår att se. Men i det kontrollsamhälle som Kina redan idag är verkar det inte vara en utopi att man samlar in alla tryckta Biblar, stänger av alla möjligheter att ladda ner Bibeln i digital form, och bara ger obegränsad tillgång till den nya officiella versionen. Inför den utsikten återstår bara en sak för kinesiska kristna – att nu sätta i gång att lära sig Guds ord utantill så att de kan skilja den äkta varan från den falska.

Vi vet inte om vi står inför ett lika totalitärt övervakningssamhälle i vår del av världen. Men det hot som hänger över kristenheten i Kina manar till eftertanke. Det är förvisso ett privilegium att leva i en tid när man kan bära med sig inte bara en bibelöversättning i sin telefon utan i princip så många som man vill och som alltid är tillgängliga. Man kan när och var som helst läsa Bibeln på

sin dator, bara man är uppkopplad. All nödvändig information finns tillgänglig på nätet. MEN att göra sig beroende av kunskap i enbart digital form kan bli ödesdigert. Det räcker att internet slutar fungera eller att telefonen laddar ur för att kunskapen och bibelordet ska vara utom räckhåll. Än värre, man blir sårbar och beroende av andras välvilja att låta materialet vara tillgängligt. Steget från att anse att en del i innehållet i Guds ord bör förpassas till historiens skräphög till att anse hela boken för skadlig för den uppväxande generationen i ”woke”-kulturens tid, när elever och studenter ska skyddas från allt som kan framkalla olustkänslor, är inte långt. Och då behöver inte heller nästa steg bli så långt, att otillgängliggöra den skadliga litteraturen.

Paulus påminner oss om att enskilda kristna kan få bära bojor, men att Guds ord inte bär bojor (2 Tim 2:9). Åtskilliga regimer har genom historiens lopp försökt sätta bojor på Guds ord, att hindra dess trädning i familj, undervisning och gudstjänst. Ännu har ingen lyckats och i Paulus ord ligger ett löfte om att ingen heller ska lyckas fångla Guds ord. Men kristna i varje generation är kallade att vara Guds ords bärare, väktare och traditionsförmedlare. Det gäller enskilda kristna, församlingar och teologiska institutioner som Församlingsfakulteten. Förmedlingen av Guds ord till kommande generationer sker på många sätt. Den befarade utvecklingen i Kina påminner oss om vikten av att detta också innebär utantillinlärning. Och det är en verklig utmaning i en tid som varken tränar oss i utantillinlärningens konst eller premierar den.



Hälsning ges ut av

Församlingsfakulteten
Ekmansgatan 3
411 32 Göteborg

Tel: 031-778 35 40

E-post: info@ffg.se

Hemsida: www.ffg.se

Ansvarig utgivare:

Torbjörn Johansson

Redaktion:

Daniel Johansson (tf red.)

Marie Persson (red.sekr.)

Henrik Andersson

Jonatan Ådahl

Var gärna med och stöd arbetet på Församlingsfakulteten! Du kan göra det på något av följande sätt:

PlusGiro: 6 40 60-7

BankGiro: 622-5387

Swish: 123 100 84 57

En stackars människa – mellan ja och nej

Av Timo Laato, lektor i Nya testamentet på FFG.

Den som finner sitt liv ska mista det, och den som mister sitt liv för min skull ska finna det.
(Matt 10:39)

Folk mår allt sämre i andligt avseende. Samtidigt som utvecklingen går framåt, den materiella standarden ökar och livet blir lättare att leva på många sätt, mår människor bara sämre. Vad är orsaken? Hur har vi kommit dithän?

Man skall aldrig generalisera. Varje enskilt fall bör behandlas för sig. Ändå kan man bakom de olika andliga lidandena finna en gemensam nämnare. Under sista tiden har jag kommit att fundera över det goda samvetets betydelse. Hur viktigt är det inte att i all sin handel ochandel skydda den inre helheten, friheten att göra det rätta valet utan hänsyn till person, fruktan för det heliga, ödmjukhet, förtroende och känsla för rättvisa. Annars blir gränsen mellan det lovliga och det icke lovliga oklar och dras ofta där det passar en själv. Detta finns det många tråkiga exempel på i jakten på karriär, från rikets ledande platser, kommunalpolitiken och församlingarnas förtroendeorgan, men även i väckelserörelsernas styrelser.

Speciellt för vår tid är tvånget till likriktning ifrån ”de ansiktslösa påtryckarna”, trycket att leda arbetet tvärt emot arbetstagarens egen vilja, rent av emot hans samvetes röst. I långa loppet är följderna allvarliga. Den andliga hälsan sviktar och livsglädjen och den glädje man kunde ha fått av sin kallelse försvinner så småningom. Till sist orkar man inte längre. Man behöver sjukledighet eller förtidspension. Om man förlorar arbetstrivseln, den inre tillfredsställelsen, så blir arbetet hopplöst tungt. Skadan kan inte ersättas med löneförhöjning, penningersättningar, extra fritid, tjänstebil, tjänsteförmåner eller andra hjälpmedel. Grundfelet kommer även i fortsättningen att tynga och ansätta.

Hur skall man då kunna bli fri ifrån ”de ansiktslösa påtryckarnas” tvångströja? Uppgiften tycks omöjlig. Tänk t.ex. på en företagschef som känner sig tvingad att ta till sina konkurrenters

missbruk av bidrag och skattefuskar. Eller tänk dig en läkare som av lagen tvingas att avliva ett foster emot bättre vetande. Likaså måste en barnmorska ställa upp och hjälpa till i den blodiga gärningen genom att kyligt och lugnt räcka de väl utvalda mordredskapen till den vitrock som skall agera. I de politiska partierna nedtystas den enskilda människans samvetskval genom ett obarmhärtigt gruppträck. I många familjer blir det lätt så att jakten på ökad standard och ett liv över tillgångarna leder till att båda föräldrarna måste arbeta varvid de små barnen lätt blir åsidosatta. I skolan kan det bli problem i samtal med kamrater och vid de uppgifter lärarna ger om man saknar TV i hemmet. I kyrkan rättar sig prästerna efter kyrkomötets felaktiga beslut och biskoparnas likaså felaktiga rekommendationer i hoppet om att få åtminstone någon arbetsro i församlingen och inte bli stämplade som ”helt hopplösa bråkstakar”. Tyvärr kan otillbörliga påtryckningar förekomma också i s.k. bekännelseetrogna kretsar.

Vem är det som till sist i alla dessa fall säljer sig, ger efter och anpassar sig efter ”de ansiktslösa påtryckarnas” tryck, behåller sitt arbete, sin lön, tar sig framåt, stiger på karriärstegen, vinner beröm, skaffar sig en plats vid festerna etc.? Samtidigt kollapsar dock den inre friden, man mår obeskrivligt illa. Lögnvärlden är inte den verkliga världen. ”Den som vinner sitt liv, han förlorar det.” Till sist avslöjas allt i evighetens klara ljus, men ofta får var och en redan i denna tiden vad hans gärningar förtjänar: ett liv som inte är värt att leva.

Därför hoppas jag innerligt att vi varje morgon får vakna upp till en ny dag och bedja om våra synders förlåtelse i kraft av Jesu dyra försoningsblod och ur hans sår ösa den Helige Andes kraft till vardagens kamp. Minns kära själ: ”Den som mister sitt liv för min skull, han finner det”.

”Den som mister sitt liv för min skull, han finner det.”



Ny antagning för teologiska studier

Efter denna vårtermin tar de första studenterna som har läst på det bachelorprogram som FFG ger i samarbete med Fjellhaug Internasjonale Høgskole sin examen. Hur har detta relativt nya samarbete fungerat egentligen?

Vi frågade två av våra studenter med olika bakgrunder och erfarenheter: Elias Petersson som läser sin sista termin på bachelorprogrammet och Simon Gustavsson som precis har påbörjat sin andra termin på Teologiskt basår, om deras upplevelse av att läsa denna utbildning just i Församlingsfakultetens regi.

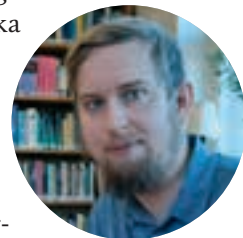
ELIAS PETERSSON är född och uppvuxen i Småland, en "bonnapojk" som han själv uttrycker det. Han är utbildad elektriker i grunden men blev rekommenderad att studera teologi på Församlingsfakulteten av en rektor på en kristen skola i Norge då han läste på en bibelskola där.

– Han sa att FFG förmodligen är den bästa platsen i Norden att studera teologi på om man vill ha en utbildning som förenar akademi med en hög bibelsyn. Under mitt bibelskoleår hade det blivit mer och mer klart för mig att jag ville studera teologi och fördjupa mig i Bibeln, så jag kollade upp det direkt. Nu efter tre års studier sammanfattar jag min upplevelse

av att studera på FFG som ett smakprov ur skriftens källa. Det har gett mig ett allt större intresse, nästan onormalt stort eftersom det har slätt ut många andra intressen som jag har. Utbildningen har verkligen gett mig inblick i Guds tankar, men också gett mig lusten att fortsätta fördjupningen med vidare studier. Gärna genom den masterutbildning som FFG ger i samarbete med Concordia theological Seminary. Vi får se.

SIMON GUSTAVSSON är en göteborgare med starkt samhällsintresse som tidigare varit politiskt engagerad inom libertarianismen. Han har egentligen sin bakgrund i frikyrkan, men genom den ekumeniska kommuniteten i Bjärka-Säby började han i vuxen ålder, tillsammans med sin familj, orientera sig mot ett mer svenskkyrkligt håll. I dagsläget engagerad i Svenska Kyrkan i Askim.

– FFG var en viktig resurs för mina föräldrar i nyorienteringen och jag följde med dem några gånger på kvällskurser som hölls på Församlingsfakulteten. På det sättet fick jag själv också upp ögonen för platsen. Jag uppskattade det kunskapsfokus som jag mötte här vilket var något jag verkligen sökte. Jag hade blivit lite bränd på politiken och ville istället förkovra mig inom andligheten och teologin. Jag har landat gott



inom Svenska kyrkan och vill bli använd på ett gediget sätt och en teologiutbildning är en bra bas. Jag har bara gått en termin men jag gillar verkligen det upplägg som vi får här. Första året så inleds kurser med att man ser en inspelad föreläsning från Fjellhaug och det kan man göra när som helst, sen så har vi lektioner tillsammans med FFG:s lärare där vi kan samtala om och fördjupa det som föreläsningen innehöll.

Elias bryter in och instämmer:

– Det ger så mycket att ha ”flipped classroom” med FFG:s lärare. Jag tror inte att det hade varit lika bra om inte vi hade fått de samtalen och de fördjupningarna.

Simon fortsätter:

– Sen finns det också vissa kurser som inte har det upplägget. Grekiskan med Daniel Johansson till exempel. Den har varit helt fantastisk. Jag fattar inte hur mycket grekiska jag kan efter bara ett halvår! Den grekiskakursen är dessutom öppen för de som inte läser på programmet. Det kan jag varmt rekommendera!

– Ja, verkligen! utbrister Elias.

Vi glädjer oss åt vad studierna på FFG har fått innebära för Elias och Simon, en dynamisk seminariemiljö och längtan efter fortsatta studier och tjänst och hoppas att fler ska få ta del av det som de ger uttryck för.

Församlingsfakulteten inbjuder därför även hösten 2022 på nytt till teologiska utbildningar. Samarbete med



Fjellhaug Internasjonale Høgskole, Oslo (FIH) innebär möjlighet att studera för en ettårig norsk högskoleexamen (som benämns teologiskt basår på FFG) och en treårig bachelor i Teologi och Mission. Formellt skrivs man som student in som distansstuderande på Fjellhaug medan studiemiljö och lärarresurser tillhandahålls på FFG.

Översikt teologiska program

Teologiskt basår

FIH: Årsstudium Nettstudier 60 stp

1 år, hel- eller halvfart

För dig som är intresserad av ett års fördjupning och upptäcktsfärd i den kristna tron. Praktiskt och pastoralt orienterat teologiskt program, med dagliga andakter, mentorer, tillgång till själavårdare och med möjlighet till handledning i församling. Kursutbudet är brett och syftar till att ge redskap för det liv som möter i kyrka och samhälle:

- Introduktion till Bibeln 10 stp

- Examen philosophicum 10 stp
- Kyrkohistoria & konfessionskunskap 10 stp
- Kristen tro, etik & livsåskådning 10 stp
- Världsreligionerna 10 stp
- Bibelämne 10 stp

Föranmälan görs senast 31 mars på FFG:s hemsida. Efter återkoppling görs ansökan till FIH, där antagen student skrivs in som distansstuderande, med studieplats FFG. FFG ansvarar för undervisning, FIH för examination och utfärdande av ettårig högskoleexamen efter studierna.

Bachelor teologi & mission

FIH: Bachelor i teologi og mission 180 stp

3 år, helfart

För dig som efter Teologiskt basår vill fortsätta med ett tvåårigt teologiskt studium, med möjlighet till en rent akademisk inriktning eller en pastoral-teologiskt inriktad fördjupning (erbjuds som tillägg på FFG). Det gemensamma kursutbudet ser ut enligt följande:

- Systematisk teologi 10 stp
- Examen facultatum 10 stp

- Gamla testamentet 10 stp
- Nya testamentet 20 stp
- Nytestamentlig grekiska 20 stp
- Missionsvetenskap 20 stp
- Valbara fördjupningsämnen 30 stp

Efter fullgjorda studier ges en norsk högskoleexamen som kan användas för fortsatta teologiska studier i Sverige och för förvärvsarbete som kräver teologisk examen.

För mer information om båda programmen, se hemsidan: www.ffg.se/utbildning

Recension av ny Simul-bok

Av Tomas Nygren, lektor i systematisk teologi på
Johannelunds teologiska högskola, Uppsala.



En av de saker som slagit mig när jag på högskolekurser hållit föredrag om Martin Luthers teologi är att en del av de studerande aldrig tycks komma åt vad den handlar om. Nu finns det givetvis sådant som kan tillskrivas bristande förmåga hos föreläsaren, men samtidigt finns det något i Luthers teologi som kan vara svåråtkomligt. Detsamma har förövrigt även gällt i en del akademiska sammanhang i svensk teologi präglade av analytisk filosofi, där man inte sällan framställt Luther som en självmotsägande teolog som inte har mycket att bidra med i dagens teologi. Det var sådana framställningar av Luthers teologi och etik jag mötte i mina egna universitetsstudier en gång i tiden.

Vad är det då som kan uppfattas vara så problematiskt med Luther? En sak som för många komplicerar förståelsen av Luthers teologi är att han ofta talar i paradoxer. Till exempel lyder den välkända centrala tesen i skriften *En kristen människas frihet*: ”En kristen människa är den friaste herre över allting och ingen underdånig. En kristen människa är en tjänstvillig tjänare åt allting och var man underdånig.” Om det enbart hade handlat om detta uttalande hade Luther säkert varit mer lättsmält för många, men han talade på ett paradoxalt sätt om snart sagt allt i sin teologi. Han älskade att ställa upp begreppspar som åtminstone för oss vid en första anblick tycks vara motsägande.

I Luthers efterföljd har luthersk teologi fortsatt arbetat med distinktioner och begreppspar som lag och evangelium, syndare och rättfärdig, världsligt regemente och andligt regemente, inför Gud och inför människor, tro och gärningar, och så vidare.

Det naturliga för många i vår samtid (inklusive teologer skolade i analytisk filosofi) är att tolka dessa paradoxala uttryck disjunktivt, det vill säga som att det är ett antingen-eller som gäller. Gör man det kommer man inte att förstå Luther eller luthersk teologi. Den framstår när man tittar på den med ”antingen-eller-glasögon” som mycket märklig och osammanhängande. Den blir ologisk, digitalt fyrkantig och kommer inte att ha utrymme för några nyanser. Människan kan till exempel uppfattas oscillera mellan att vara syndare och rättfärdig, och frågan som ställs blir hur luthersk teologi ska ha det egentligen.

För den som istället förmår läsa Luther komplementärt – det vill säga så att de paradoxala uttrycken får uttrycka två perspektiv som gäller samtidigt – blir det en fantastisk holistisk teologi som öppnar sig. Det blir en teologi som just genom dessa paradoxala uttryck håller ihop hela den skapade och på en gång både syndafallna och gudomliga verklighet som den kristna människan möter både i sig själv och i sin omvärld. Det blir en ”både-och” teologi istället för en ”antingen-eller” teologi.



Simul – Inquiries into Luther's Experience of the Christian Life (redaktörer Robert Kolb, Torbjörn Johansson och Daniel Johansson), Academic Studies vol 80, Göttingen: Valdenhoeck & Roprecht Verlage 2021 (270 s.)

Det är just här som den viktiga och utmärkta boken *Simul – Inquiries into Luther's Experience of the Christian Life* (redaktörer Robert Kolb, Torbjörn Johansson och Daniel Johansson) kommer in i bilden. Den är ett exempel på en fruktbar luthersk "både-och" teologi. Boken tar sin utgångspunkt i just begreppet "*simul*" – som betyder "samtidigt", "på samma gång" – som en nyckel för att förstå Luthers teologi. I en inledande artikel "The Simul Dimension of Lutheran Theology" ger Torbjörn Johansson en övergripande beskrivning över de sammanhållande funktioner som *simul* har i olika delar av den lutherska teologin: lag och evangelium, *simul iustus et peccator* (samtidig rättfärdig och syndare) i relation till rättfärdiggörelsen och i relation till frälsningsvisshet och erfarenhet, det *simul* som finns i relation till Skriften som norm, Ordet som nådemedel, dopet, nattvarden, predestinationen, Guds två regementen och så vidare. Han noterar mycket riktigt att *simul* inte betyder exakt samma sak i alla dessa sammanhang. Ibland betyder det "både-och", ibland uttrycker det samtidighet. Det gemensamma är som sagt dess sammanhållande funktion som förmår hantera både spänningar och paradoxer.

Efter den övergripande artikeln kommer en avdelning med artiklar om Luther och *simul*. Professor emeritus Oswald Bayer (Tübingen) utreder vad Luthers berömda uttryck *simul iustus et peccator* står för och noterar att själva uttrycket inte spelar någon framträdande roll i Luthers egen teologi eller i den lutherska teologin fram till 1930 då Rudolf Hermann publicerar en monografi: *Luther's These "Gerecht und Sünder zugleich": Eine systematische Untersuchung*. Det är alltså från och med 1930-talet som uttrycket blir ett viktigt sätt att sammanfatta Luthers radikala syn på både synd och rättfärdiggörelse. Dock visar Bayer att även om uttrycket inte spelat någon framträdande roll finns själva saken – *simul iustus et peccator* – djupt inbäddad i Luthers teologi. Vad står då uttrycket för? Bayer pekar på att det ska förstås utifrån relationsbestämningar och inte som substanser eller kvalitéer i människan: sedd i Kristus är människan helt och hållet rättfärdig, sedd i sig själv är hon syndare. Människans rättfärdighet handlar alltså inte om en kvalité i henne utan om något som hon fått genom Kristus, tilldömts i Kristus i enlighet med Guds löften. Människan som syndare framträder när hon betraktar sig själv utan Kristus. Det handlar

således om två olika infallsvinklar på den kristna människans liv, som finns där samtidigt.

Detta dubbla perspektiv fördjupas av Robert Kolb (professor emeritus, Concordia Seminary St. Louis) i artikeln "Old Adam, New Martin", där han beskriver hur Luther använder Romarbrevet 7 i sina utläggningar av dopets konsekvenser. Sammanfattningsvis lyfter Kolb fram hur Luthers *simul iustus et peccator* i dopets kontext försäkrar människan om hennes frälsning på grund av Kristus, uppmuntrar henne till kamp mot hennes eget fortsatta motstånd mot Gud och hans ord, och påminner henne om den kraft som genom tron ges henne att leva ut sin nya identitet som Guds barn.

Det finns även ett *simul* – om än av ett lite annat slag – som är kopplat till nattvarden. Roland Ziegler (biträdande professor i systematisk teologi, Concordia Theological Seminary Ft. Wayne) utvecklar i sin artikel "Simul and the Lord's Supper" ("Simul och Herrens måltid") hur *samtidigheten* i nattvarden – att den som tar emot brödet och vinet samtidigt tar emot Kristi kropp och blod – drar en linje mot såväl en romersk katolsk transsubstantiationslära (där bröd och vin upphör att vara bröd och vin och blir enbart Kristi kropp och blod) som mot en renodlad symbolisk förståelse av nattvarden (där det endast är bröd och vin som tas emot).

I en annan intressant artikel, "Luther and the Importance of the Hebrew Heritage for his World of Thought", beskriver Erik H. Herrmann (biträdande professor i historisk teologi, Concordia Seminary St. Louis) Luthers syn på Gamla testamentet och den framträdande roll hans läsning av Gamla testamentet spelar för den teologi som växer fram hos honom. För Luther blir Gamla testamentets gestalter med sina liv i synd och förlåtelse, tro och otro, paradigmatiska för hur det är i den kristnes andliga liv. Redan i Gamla testamentet finner Luther grund för den "*simul*-teologi" han driver.

Denna tes – att *simul*-teologi är något djupt bibliskt – förstärks i de artiklar som finns samlade i den del om exegetiska perspektiv som avslutar boken. Daniel Johansson (lektor i Nya testamentet vid Församlingsfakulteten) visar i artikeln "The Shema, Kyrios, Theos and Simul" hur det *simul* som finns i inkarnationen (Jesus Kristus som Gud och människa) kommer till uttryck i Nya testamentet och är ett embryo till den teologi om Fadern och Sonen som sedan utvecklas i kyrkan. Daniels lektorkollega vid Församlingsfakulteten, Timo Laato,

Sammantaget är denna bok om simul en god hjälp till förståelsen av detta viktiga begrepp som är nödvändigt för att luthersk teologi ska kunna förstås och ge sitt bidrag in i både teologers tänkande idag och i vanliga kristna människors liv.

gör i den avslutande artikeln i boken, "Justification in the Sermon on the Mount", en undersökning av vilken rättfärdiggörelselära som kommer till uttryck i Matteusevangeliet i allmänhet och i bergspredikans lovprisningar i synnerhet. Hans undersökning visar att det faktiskt till sist inte finns några större skillnader mellan Matteus och Paulus. Frälsningen kommer endast av Guds nåd. Goda gärningar följer av frälsningens gåva och adderar ingenting till den.

Det finns i denna värdefulla volym även en del som genom några artiklar behandlar *simul* i den lutherska traditionen. Professor emeritus Timothy J. Wengert (Lutheran Theological Seminary, Philadelphia) behandlar Pilip Melanchthons förhållande till *simul iustus et peccator*. Han konstaterar att Melanchthon troligen aldrig använde frasen, men att saken fanns där som en bakgrund till hans rättfärdiggörelselära som förkastar all mänsklig meritering. Hos Melanchthon finner Wengert även ett andra *simul* – att den kristna människans goda gärningar samtidigt alltid är den helige Andes verk i henne. Jakob Valdemar Olsen, lektor i religionsfilosofi vid Dansk Bibel Institut i Köpenhamn, visar i sin artikel att Kierkegaard och Luther står mycket nära varandra i sina respektive teologier fyllda av paradoxala uttryck. Harald Jung, professor i etik (Internationale Hochschule Liebeckzell), beskriver hur ett tänkande som lånade från luthersk tvåregementslära – med sitt *simul*-perspektiv – genom ett initiativ från Dietrich Bonhoeffer sannolikt kom att

påverka den ekonomiska teoribildning i Tyskland som var med och byggde upp landet efter andra världskriget. I en annan artikel som behandlar tvåregementsläran argumenterar professor Bernd Wannewetsch (Freie Theologische Hochschule Giessen) för dess aktualitet idag. Han visar hur en rätt tolkad luthersk tvåregementslära bidrar till att hålla oss vakna över överdrivna maktanspråk från både andligt och världsligt regemente, och hindrar kristna från att lämna det världsliga regementet (läs politiken och samhället) åt sig självt.

Det finns ytterligare några goda artiklar i volymen som jag inte nämnt, som även de är väl värda att läsas. Sammantaget är denna bok om *simul* en god hjälp till förståelsen av detta viktiga begrepp som är nödvändigt för att luthersk teologi ska kunna förstås och ge sitt bidrag in i både teologers tänkande idag och i vanliga kristna människors liv.

Målgruppen för boken är väl närmast forskare och studerande aktiva inom den akademiska teologin, men jag menar att även förkunnare som vill hålla sitt teologiska tänkande alert samt läsande lekmän som aktivt odlar ett teologiskt intresse har god nytta av att ta sig an artiklarna i denna bok. Det är bara att gratulera Församlingsfakulteten och dess vänner till ett intressant och viktigt bidrag till luthersk teologi idag. Den som vill förstå och uppskatta luthersk teologi behöver komma tillrätta med alla dess *simul*!

Gudomlig GLANS

– en rekommendation



I sin utmärkt lättillgängliga och innehållsrika småskrift "Gudomlig GLANS" sammanfattar Daniel Johansson väldigt fint argumenten för att Jesus är sann Gud.

Varför är en sådan här skrift viktig? Bibelns berättelse om vem Jesus egentligen var och gjorde är ju själva evangeliets kärna. Om Jesus inte var Gud själv, var hans offerdöd helt onödig och uppståndelsen omöjlig. Den kristna tron står och faller med Jesu identitet.

Enligt Daniel Johansson pekar bevisen på att "Nya testamentet placerar Jesus på Guds sida av den gräns som skiljer det skapade från Skaparen" (sid. 6, 16). Detta är en avgörande och viktig slutsats eftersom Jesu gudomliga identitet både historiskt och idag är ifrågasatt. Genom småskriftens argumentationsdelar: Gärningar, Lovsång, Attribut, Namn och Sittande (GLANS) visar Daniel på bibelns vittnesbörd om Jesu identitet som Gud. För de av oss som har en konservativ bibelsyn förstärks och påminns vi om det vi förhoppningsvis redan visste – att Bibelns samlade vittnesbörd ger en klar och tydlig signal om att Jesus är Gud själv. För den som tvivlar eller är nyfiken på den kristna tron är den även en mycket bra introduktion – både när det gäller innehåll och format.

"Gudomlig GLANS" fungerar därför både som en apologetisk skrift och som personlig uppbyggelse i tron.

Dagens postmoderna samhälle (och tyvärr även vissa kyrkor) vill relativisera och ta bort udden av sanningsanspråk i generell mening. "Det som är sant för dig är sant för dig och det som är sant för mig är sant för mig." En sådan förförståelse blir problematisk när vi läser Bibelns skrifter. Ibland kan kristna även bli för familjära med det oerhörda som det innebar att den Evige blev synlig och mer begriplig i den verkliga historien för 2000 år sedan. Jesu anspråk är idag lika radikala som då. Vad Daniel Johansson gör så förtjänstfullt är att han återigen blåser liv i de centrala argumenten kring Jesus som sann Gud. Jag rekommenderar starkt hans skrift för alla som vill ha en introduktion till de viktigaste argumenten kring Bibelns stjärna och kärna – Jesus Kristus – och hans identitet som sann Gud.

På Credo Student, där jag jobbar, har vi just köpt in ett antal exemplar av boken för läsning och diskussionsunderlag för studentgrupper runt om i Sverige.

Ibland kan kristna även bli för familjära med det oerhörda som det innebar att den Evige blev synlig och mer begriplig i den verkliga historien för 2000 år sedan. Jesu anspråk är idag lika radikala som då.

PIERRE NORDLING,
verksamhetsansvarig Credo Student

Vårens kvällsbibelskola

Under tio måndagskvällar fram till påskveckan bjuder Församlingsfakulteten in till kvällsbibelskola.

Temat för terminen är tron på Fadern, vilket även är temat för vårens Bibelkonferens (se separat annons). Den Kristna tron på Fadern, Sonen och den Helige Anden fick sin klassiska utformning vid kyrkomötet i Nicea år 325. Församlingsfakulteten planerar därför på ett särskilt sätt uppmärksamma bekännelsen till Gud som treenig fram till år 2025.

Gamla och nya deltagare hälsas varmt välkomna!

Program

- 14/2** *Gud som Israels Far*, Jonatan Ådahl
21/2 *Augustinus betydelse för förståelsen av av Fadern i GT*, Daniel Johansson
28/2 *Fader vår – bönen som Jesus lärde oss*, Timo Laato
7/3 *Gud Fader Allsmäktig*, Torbjörn Johansson
14/3 *"Jag och Fadern är ett"*, Timo Laato
21/3 *Faderns frånvaro i psalmer och böner i SvK:s liturgi*, Daniel Johansson
28/3 *Fader Abraham och andra fäder*, Jonatan Ådahl
4/4 *"Fader" som problem i modern teologi*, Torbjörn Johansson
11/4 *Den jordiske Faderns roll för barnens tro*, Henrik Andersson

Med reservation för ändringar.

Tid: måndagar kl. 18.00–19.45 (med fikapaus)

Plats: Församlingsfakulteten, Ekmansgatan 3.

Avgift: 200 kr (fika för hela terminen ingår)

Anmälan: info@ffg.se, 031-778 35 40



Bibelskola för ungdomar

Reservera tid 11–13 augusti.

För dig mellan 14 och 25 år.

Bibelhelg på FFG

"Din muns undervisning är bättre för mig än tusentals stycken guld och silver." (Ps 119:72)

Psaltarens längsta psalm (176 verser!) är ägnad åt Herrens undervisning och bedjarens förhållande till denna. Den påminner oss om hur viktigt det är att tron är djupt förankrad i Bibelns ord.

FFG inbjuder nu vänner och understödjare till *fördjupning och samling runt Guds ord* i form av "Bibelhelg på FFG". Vi planerar för att återkommande anordna dessa fördjupningshelger, där temat är Bibelns böcker.

Ämne: Hebreerbrevet

Tid: Fredag 29 april, kl. 18-20.30 och lördag 30 april kl. 9-14

Lärare: Daniel Johansson och Torbjörn Johansson

Kostnad: 200 kr (inkluderar kaffe och enklare förtäring)

Anmälan till expeditionen (info@ffg.se eller 031-778 35 40) senast den 20 april.



Seminarier för alla intresserade!

Seminarium kring tidig kristen apologetik mot Islam

prof. em. Mats Eskhult
7 mars, kl. 15.00–17.00

Texter med samtal – Kristus i GT del 1

prof. em. Mats Eskhult
4 april, kl. 15.00–17.00

Seminarium kring datering av Jobs bok

prof. em. Mats Eskhult
2 maj, kl. 15.00–17.00

Texter med samtal – Kristus i GT del 2

prof. em. Mats Eskhult
16 maj, kl. 15.00–17.00

Anmälan

Anmälan senast en vecka innan respektive seminarium i syfte att få del av texten prof. em. Mats Eskhult skickar ut för läsning inför Seminariet. (info@ffg.se, 031-778 35 40)

Deltagande och material

Det finns möjlighet för anmälda att också delta via zoom. Material och zoom-länk skickas ut på förhand till anmälda.

Fadern – Bibelkonferens 2022

25–26 februari



Årets bibelkonferens skiljer sig lite från föregående år. På fredagen kommer vi att lyfta fram teologen och bibelöversättaren David Hedegård med anledning av att det i höstas var 50 år sedan han dog. Bland annat uppmärksammas Hedegårds insatser i den gammaltestamentliga forskningen och hans syn på Bibeln som auktoritet. Medverkar gör bland annat Bruno Frandell som har skrivit sin doktorsavhandling om Hedegård.

PROGRAM

Fredag 25 februari

Plats: Församlingsfakulteten, Ekmansgatan 3

- 13.30–14.30 *Biografisk skiss över David Hedegård*
Rune Imberg, lektor emeritus i kyrkohistoria vid Församlingsfakulteten
- 15.00–16.00 *Davids Hedegårds insatser på det gammaltestamentliga området och inom judaistiken*
Mats Eskhult, professor emeritus i semitiska språk vid Uppsala universitet.
- 16.15–17.15 *Jesu auktoritet och Bibelns – en studie om Hedegårds kontextuella reflektion om Guds närvaro i Kyrka och samhälle*
Bruno Frandell, lektor emeritus i systematisk teologi vid Akademi för Ledarskap och Teologi

Under lördagen fortsätter ett tema som påbörjades med konferensen om Treenigheten, 2021. Avsikten är att i tur och ordning behandla gudomspersonerna Fader, Son och Ande innan vi 2025 uppmärksammar att det är 1700 år sedan kyrkomötet i Nicea. Årets konferens fördjupar temat Gud Fader. Konferensen avslutas med Rune Imbergs avskedsföreläsning.

Lördag 26 februari

Plats: Församlingsfakulteten, Ekmansgatan 3

- 9.30–9.40 Inledning
- 9.40–10.40 *Abba i Bibeln: Jesu Kristi Fader och Israels Fader*
Johannes Hellberg, adjunkt i religion och bibelkunskap, LM Engströms gymnasium
- 11.10–12.10 *"Fader" i nutida systematisk teologi och liturgi*
Torbjörn Johansson, lektor i systematisk teologi, Församlingsfakulteten
Lunch på egen hand
- 13.30–14.30 *"De faderlösas Fader"*
Docent Fredrik Brosché, lärare i själavård på Församlingsfakulteten
- 15.00–15.35 Avskedsföreläsning av Rune Imberg, lektor emeritus i kyrkohistoria vid Församlingsfakulteten
Historiska perspektiv på Bibeln
- 15.50–16.30 *Bibliska perspektiv på historien*
- 16.30–17.00 Avtackning av Rune Imberg

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds tidningen med uppgift om nya adressen

Hello over there, Jakob Appell!

Hälsnings redaktion har ställt några frågor till Jakob Appell som har flyttat till USA för doktorandstudier.

Hur är det att vara tillbaka i skolbänken?

Ja, ett helt halvår har gått sedan jag påbörjade doktorsprogrammet i teologi vid *Concordia Theological Seminary (CTS)* i Fort Wayne, USA. Tiden går fort när man har roligt! Just nu läser jag kurserna "Advanced Systematic Theology" och "Post-Reformation Lutheranism" (vilket Torbjörn kommenterade som en "drömtermin!"). Min förhoppning är att genomföra all kursverksamhet och samtliga examinationer under våra två i USA och därefter färdigställa ett avhandlingsarbete i Sverige. För 15 år sedan studerade jag för en *Master of Sacred Theology (STM)* här. Sedan dess har CTS utvecklat ett samarbete med FFG som gör att man kan läsa STM-programmet på FFG. Dessutom har CTS utvecklats så att man nu också, utöver doktorsprogrammet i missiologi som fanns när jag var här senast, kan studera för en PhD i exegetik och systematisk teologi (därtill finns en treårig *Doctor of Ministry* i pastoralteologi). Doktorera kan man göra på många platser, men jag ser det som en stor förmån att få göra det i en utbildningsmiljö som i sin teologiska profil och i sin kyrklighet formar på ett djupt uppbyggligt sätt, förnyad tjänst i Kristi kyrka.

Du har tagit med hela familjen till USA. Hur har ni som familj kunnat landa?

Ja, förra gången i USA var jag ungarl, men nu är vi en familj på sex personer. Av flera skäl var det ett stort steg att flytta, men på så många underliga sätt har det lagts till rätta för oss. En stor lättnad är barnens aklimatisering. Vi är väldigt tacksamma för *St Paul Lutheran Church and School*, där barnen fått bästa tänkbara miljö för att snabbt lära sig engelska och samtidigt fokusera på undervisningen där de lär sig sådant som vi bara kunnat drömma om att de skulle få lära sig i Sverige! Barnens skolgång är för oss den största kontrasten mellan livet hemma och i USA. Vi har också mött mycket vänlighet och generositet (inte ovanligt bland amerikaner!). Fort Wayne är en mindre stad (ca 220 000 invånare), vilket gör det lättare för familjen att finna sig till rätta socialt.



Ni har också hittat en evangelisk-luthersk församling. Hur upplever du kyrkolivet?

Jag ska medge att frågan smärtar, eftersom jag osökt tänker på mitt hemland. Visst, man kan leta (och finna) fel här också, men när man tänker på att Fort Wayne är ungefär lika stort som Malmö och enbart *Lutheran Church Missouri Synod (LCMS)* har drygt 25 församlingar med en verkligt bekännelsetrogen inriktning, flera av kyrkorna välfyllda om söndagarna, så lider jag ännu mer av situationen i fäderneslandet. Inte minst för att det gått så snabbt utför (för trettio år sedan hade det i hyfsat många svenska kyrkor sett ut som i en vanlig kyrka i LCMS idag). Jag tror att det individuella ansvarstagandet, modet och viljan att stå upp, och kämpa, för det man tror på och värdesätter, sitter djupt hos många amerikaner. En del av det som människor här värdesätter idag är, ödesmättat nog, sådant som vi en gång kunde ta för givet i Sverige. Missourisyndoden är i mångt och mycket format av lutherdom som kom från Tyskland och Skandinavien på 1800-talet. Och så är det tyvärr. Det som man tar för givet förlorar man, vilket den gamla psalmen påminner om: "En NÅD det är att i vårt land än kyrkans klockor ljuder ..." (och kanske ska det tilläggas: klockringning för att Herren kallar, med sitt ord och till sitt bord, Sv. ps. 403).

Samtidigt får vi komma ihåg Herrens uppmaning till kyrkan (i Sardes), som egentligen är en uppmuntran. Dels för att den kommer från Honom, som ser också vår svenska kyrka, dels för att den säger att vi har något kvar. "Stärk det som är kvar och som var nära att dö" (Upp 3:2). Vi har ju egentligen *allt* kvar – i Skriftens evangelium, bekännelsen, det kyrkliga arvet, de goda ordningarna som tjänat evangeliet. "Det är inte slut med hans barmhärtighet!" (Klag 3:22)